

UDSKRIFT
AF
HØJESTERETS ANKE- OG KÆREMÅLSUDVALGS DOMBOG

HØJESTERETS KENDELSE
afsagt tirsdag den 12. august 2025

Sag 22/2025

Anklagemyndigheden

mod

Tiltalte

(advokat Naja Wærness Larsen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Roskilde den 27. marts 2024 (18A-5619/2023) og af Østre Landsrets 2. afdeling den 11. oktober 2024 (S-1039-24).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Hanne Schmidt, Lars Hjortnæs og Kurt Rasmussen.

Påstande

Tiltalte har gentaget sin påstand om generhvervelse af retten til at føre motor-drevet køretøj.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

Tiltalte er tidligere straffet for spirituskørsel med motordrevet køretøj og for kørsel i frakendelsestiden således:

Ved Københavns Byrets dom af 5. august 1992 med 14 dages hæfte, en tillægsbøde samt ubetinget frakendelse af førerretten i 2 år og 6 måneder for overtrædelse af bl.a. færdselslovens § 117, stk. 1, jf. § 53, stk. 1 (spirituskørsel).

Ved Københavns Byrets dom af 17. februar 1995 med 3 måneders hæfte samt ubetinget frakendelse af førerretten i 8 år for overtrædelse af bl.a. færdselslovens § 117, stk. 1 og stk. 2, nr. 1, jf. § 53, stk. 1 (spirituskørsel), og færdselslovens § 117, stk. 5 (kørsel i frakendelsestiden).

Ved Københavns Byrets dom af 23. marts 1999 med en tillægs- og fællesstraf af fængsel i 7 måneder, heraf 5 måneder betinget, samt ubetinget frakendelse af førerretten i 10 år fra den 13. december 2003 for overtrædelse af bl.a. færdselslovens § 117, stk. 3, jf. § 53, stk. 3 (spirituskørsel), og § 117, stk. 6 (kørsel i frakendelsestiden).

Ved Københavns Byrets dom af 29. maj 2000 med 7 måneders betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste samt hæfte i 20 dage, der blev fastsat som en fællesstraf, jf. straffelovens § 61, stk. 2, nr. 2, med dommen af 23. marts 1999, for overtrædelse af bl.a. færdselslovens § 117, stk. 6 (kørsel i frakendelsestiden).

Ved Retten på Frederiksbergs dom af 20. februar 2001 med 50 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste, en tillægsbøde samt ubetinget frakendelse af førerretten for bestandig, jf. færdselslovens § 125, jf. § 127, for overtrædelse af bl.a. færdselslovens § 117, stk. 2, jf. § 53, stk. 1 (spirituskørsel), og § 117, stk. 6 (kørsel i frakendelsestiden).

Ved Københavns Byrets dom af 3. februar 2003 med 60 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste og en tillægsbøde for overtrædelse af færdselslovens § 117, stk. 6 (kørsel i frakendelsestiden).

Ved Retten i Roskildes dom af 20. januar 2020 med en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 117 a, stk. 1 (kørsel i frakendelsestiden).

Ved Retten i Roskildes dom af 23. marts 2023 med 50 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste og en tillægsbøde for overtrædelse af færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 6, jf. stk. 1, nr. 3, jf. § 53, stk. 1 (spirituskørsel), og § 117 a, stk. 2, nr. 2, jf. stk. 1 (kørsel i frakendelsestiden). Der er ikke ved dommen truffet bestemmelse om førerretsfrakendelse.

Ved Københavns Politis tiltalefrafald af 8. december 2023 for overtrædelse af færdselslovens § 117 a, stk. 2, nr. 2, jf. stk. 1, jf. straffelovens § 89 (kørsel i frakendelsestiden).

Ved Retten i Roskildes dom af 19. december 2024 med 20 dages fængsel for overtrædelse af færdselslovens § 117 a, stk. 2, nr. 2, jf. stk. 1, (kørsel i frakendelsestiden begået den 2. maj 2023).

Anbringender

Tiltalte har anført navnlig, at betingelserne for generhvervelse i medfør af overgangsbestemmelsen i § 3, stk. 3, i lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven er opfyldt. Han har været frakendt førerretten i mere end 10 år, og han har ikke begået en ekstraordinært kvalificeret grov kørsel med alvorlig personskade til følge.

Landsretten har anlagt en formålsfortolkning, som ikke har støtte i hverken forarbejderne eller lovens ordlyd. I forarbejderne til loven, hvor reglerne om frakendelse blev ændret, er det meget klart angivet, hvor groft forholdet skal være, for at generhvervelse kan nægtes. Simpel spirituskørsel taler ikke imod generhvervelse.

Afslag på generhvervelse af førerretten er uproportionalt henset til, at han på tidspunktet for landsrettens kendelse havde været frakendt førerretten i 23 år og 8 måneder, og da frakendelse for spirituskørsel i et 4. gangstifælde i dag alene ville have ført til en frakendelse af førerretten i 10 år.

Han ville uden videre have generhvervet førerretten, hvis han havde ansøgt herom den 2. februar 2011. At han ikke ansøgte herom skyldtes alene, at han ikke var bekendt med overgangsreglerne i § 3, stk. 3 i lov nr. 363 af 24. maj 2005. Der bør tages højde herfor ved vurderingen af den efterfølgende dom for spirituskørsel, idet forholdet blev begået i juni 2021 – mere end 10 år efter, at han kunne have fået førerretten tilbage – og hvor der således ikke længere ville have været gentagelsesvirkning i forhold til hans dom fra 2001. Spirituskørslen i 2021 ville herefter alene have ført til en betinget frakendelse af førerretten, såfremt retten havde taget stilling hertil i dommen af 23. marts 2023, idet han ved kørslen alene havde en promille på over 0,5, men ikke over 1,20.

Han har lagt sit alkoholmisbrug bag sig og har ikke drukket alkohol i 1 år og 9 måneder. Han er herudover ikke sigtet for nye forhold.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at betingelserne for generhvervelse af førerretten efter færdselslovens § 132, stk. 1, ikke er opfyldt. Generhvervelse af førerretten inden frakendelsestidens udløb kan kun ske rent undtagelsesvist, jf. § 132, stk. 1, sidste pkt. Bestemmelsen fortolkes restriktivt.

Efter frakendelsesdommen i 2001 er Tiltalte flere gange dømt for kørsel i frakendelsestiden, og flere af forholdene er begået i kombination med andre kørselsfejl af betydning for færdselssikkerheden. Hans gentagne overtrædelser i frakendelsesperioden viser manglende vilje og evne til at overholde færdselsloven, herunder bestemmelser som har en direkte betydning for den almindelige færdselssikkerhed. Tiltalte er herudover i 2023 dømt for spirituskørsel, som normalt ville have udløst en ny, ubetinget frakendelse i 10 år.

Da der i 2011 var forløbet 10 år fra frakendelsesdommen, og da de hensyn, der er nævnt i færdselslovens § 128, stk. 3, ikke taler imod generhvervelse af førerretten, kunne Tiltalte have anmodet om generhvervelse i februar 2011 i medfør af overgangsreglen i § 3, stk. 3, i lov nr. 363 fra 2005, hvilket imidlertid ikke skete. Spirituskørslen begået i 2021 er således et femtegangstilfælde, idet hans tidligere domme har indbyrdes gentagelsesvirkning i forhold den nye dom.

Det kan ikke antages at have været hensigten med overgangsreglen i § 3, stk. 3, at en person som Tiltalte, der er frakendt førerretten for bestandig for spirituskørsel, og som inden anmodningen om generhvervelse begår et nyt tilsvarende forhold, skal have mulighed for at generhverve førerretten alene under henvisning til overgangsreglen. Dette må i stedet bero på en vurdering i henhold til den almindelige bestemmelse i færdselslovens § 132, stk. 1.

Tiltalte har begået ny, ligeartet kriminalitet i frakendelsesperioden, herunder flere kørsler i frakendelsestiden samt spirituskørsel, som normalt ville have udløst en ny, ubetinget frakendelse. Det kan ikke lægges til grund, at Tiltalte har lagt sit alko-holmisbrug helt bag sig. Der foreligger ikke et arbejdsmæssigt eller et særligt helbreds-mæssigt behov for kørsel i bil. Han er herudover ikke uden muligheder for offentlig transport i det område, hvor han bor. På trods af den forløbne tid siden frakendelsen foreligger der således ikke sådanne ganske særlige omstændigheder, at der rent undtagelsesvist er grundlag for generhvervelse af førerretten.

Højesterets begrundelse og resultat

Tiltalte blev i 1992, 1995 og 1999 dømt for spirituskørsel, og han blev ved disse domme frakendt førerretten i henholdsvis 2 år og 6 måneder, 8 år og 10 år. Herefter blev Tiltalte på grund af bl.a. spirituskørsel frakendt førerretten for bestandig ved dom afsagt af Retten på Frederiksberg den 20. februar 2001.

Ved dom afsagt af Retten i Roskilde den 23. marts 2023 blev Tiltalte på ny straffet for spirituskørsel samt for kørsel i frakendelsestiden begået den 2. juni 2021. Det fremgår af dommen, at der var tale om et femtegangstilfælde af spirituskørsel. Straffen blev fastsat til fængsel i 50 dage, der på grund af den forløbne tid siden dommen af 20. februar 2001 blev gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste. Der blev ved dommen ikke taget stilling til førerretsfrakendelse, selv om anklagemyndigheden havde nedlagt påstand herom. Førerretsfrakendelsen for bestandig fastsat ved dommen fra 2001 stod således som fortsat gældende.

Højesteret finder, at førerretsfrakendelsen i et femtegangstilfælde som det, der var omfattet af dommen af 23. marts 2023, som følge af ændringen af færdselsloven ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 skulle være ændret fra førerretsfrakendelse for bestandig til førerretsfrakendelse i 10 år, jf. Højesterets dom i UfR 2008.1143 og Vestre Landsrets dom i Tfk 2012.982.

Det er efter Højesterets opfattelse en fejl, at dette ikke skete.

Højesteret finder ligesom landsretten, at det ikke kan antages at have været hensigten med den særlige overgangsbestemmelse i § 3, stk. 3, i lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven, om ret til generhvervelse af førerretten, når der er forløbet 10 år fra den seneste dom, hvorved førerretten er frakendt for bestandig, at der i et sådant tilfælde kan ske generhvervelse med henvisning til overgangsbestemmelsen.

Spørgsmålet om generhvervelse af førerretten må herefter som anført af landsretten vurderes efter færdselslovens § 132.

Højesteret tiltræder landsrettens vurdering, hvorefter der heller ikke er grundlag for at lade Tiltalte generhverve førerretten efter denne bestemmelse. Højesteret lægger

herved vægt på, at der på nuværende tidspunkt kun er forløbet ca. 2 år og 5 måneder siden dommen af 23. marts 2023 for spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden, og at Tiltalte endvidere ved dom af 20. januar 2020, ved tiltalefrafald af 8. december 2023 og ved dom af 19. december 2024 er anset for skyldig i kørsel i frakendelsestiden.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse.

Thi bestemmes :

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for byret, landsret og Højesteret.